

НАША реч

НЕДЕЉНИК САВЕЗА СРБА У РУМУНИЈИ

Миодраг БАБИЋ
(Кетфељ)

Горана БЕЛЕЏАН
(Б. Сентетар)

Велики победник
турнира:
Сава ЛАЗИЋ
(Темешвар)

Небојша ПАВЛИШАН
(Варјаш)

Живко ЖИКИЋ
(Кетфељ)

Божица СТАНИЋ
(Б. Сентетар)

Наша тема: Столотениски турнир
У Варјашу

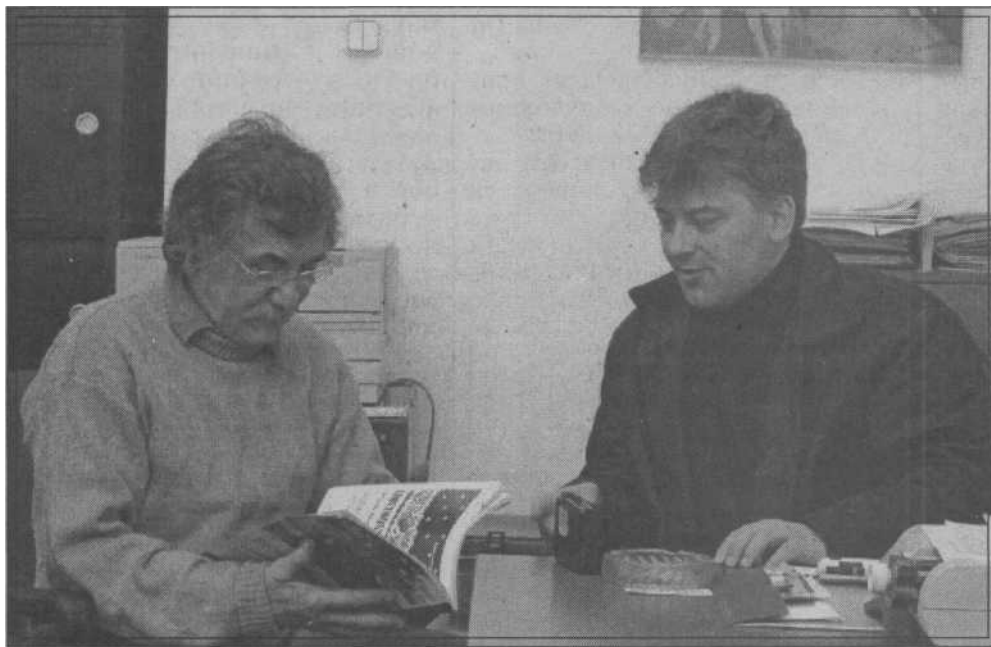
МЕГДАНИ ЗЕЛЕНОГ СТОЛА

Интервју: СТАНКО КОСТИЋ
уметнички фотограф, Београд

МАТИЦА И РАСЕЈАЊЕ МОРАЈУ ВИШЕ ЗНАТИ
О ВАШЕМ ДУХОВНОМ БЛАГУ

СТАНКО КОСТИЋ уметнички фотограф, Београд

- Српско духовно и културно благо у Румунији је недовољно познато српском народу у матици и расејању
- Изложба у Србији, Румунији, Канади, Европи
- Каталог са најрепрезентативнијим фотографијама
- Предговор ће написати проф. Миодраг Јовановић

МАТИЦА И РАСЕЈАЊЕ МОРАЈУ ВИШЕ ЗНАТИ О ВАШЕМ ДУХОВНОМ БЛАГУ

Који је повод ваше десетодневне посете Румунији и обиласка свих српских насеља у Банату?

Разлог је тај што желим да остварим једну своју идеју о реализацији фото изложбе на тему: Српско духовно и културно благо на тлу Румуније. Остварење те идеје претпоставља обилазак свих места где живе Срби на овим просторима, остварење већег броја уметничких фотографија свих српских цркава и манастира, након чега би се те фотографије нашле на једној изложби, у неком каталогу или албуму, заједно са монографијом ових духовних светиња.

Ко вам је помогао неопходним информацијама пре него што сте кренули на пут у ове крајеве?

Пре почетка реализације ове идеје разговарао сам са професором Миодрагом Јовановићем из Београда, који много тога зна о духовном благу Срба у Румунији, о чему је и писао у више наврата, и који ме је упу-

тио у, све оно што бих морао знати пре поласка на пут и реализације овог пројекта. Господин Јовановић се понудио да напише и предговор каталога, који не би обиловао текстовима већ претежно уметничким фотографијама, које би својим визуелним карактером много тога рекле.

У ових десетак дана боравка по нашим селима урадили сте већи део посла. Колико је снимака потребно за реализацију једне обимне изложбе, на којој да буде приказано стотинак и више фотографија?

У просеку око хиљаду снимака. У ствари, са својим колегом до сада смо обишли сва српска насеља, све цркве и манастире у тимешкој и арадској жупанији и начинили преко хиљаду снимака. Не ради се само о црквеним зградама, које су врло битне, већ и о неким детаљима - иконама, фрескама, олтарима, дверима, па и о неким споменицима или црквеним и парохиским библиотекама, као, на пример, у Араду, и

слично. Преостало нам је да наредне седмице обиђемо цркве и манастире у Дунавској клисури и Пољадији, како би заокружили наш рад на терену.

Када рад на терену буде окончан свакако ћете приступити селекцији и одабирању снимака за изложбу. Где би она била приређена?

Моја је жеља да изложбу приредим у Србији, у регионима, односно градовима, где је мање познато духовно благо Срба у Румунији. Затим би та изложба била приређена у Тимишвару и, евентуално, Букурешту, а највише бих желео да је виде Срби у расејању, у САД, Канади и неким западноевропским земљама. Но, све то зависи од неких договора и материјалних могућности. Верујем да ће се то и реализовати. Такође, моја је намера да упоредо са изложбом посетиоцима буде на располагање и каталог, можда и неке разгледнице, са најупечатљивијим снимцима вредних споменика и објеката. Све то скупа би чинило једну целину,

јер материјала за то имамо и имаћемо довољно.

Будући да сте у овој првој фази обишли све српске цркве и манастире у тимшкој и арадској жупанији, реците нам колико сте задовољни оним што сте нашли на терену као и сарадњом са људима, са домаћинима да тако кажемо, у нашим местима?

Презадовољан сам обављеним послом. Нисам ни мислио да ћу наићи на тако вредне споменике културе и српске историје, на дивна црквена здања, а да не говорим о љубазности и гостопримству домаћина у свим селима, без изузетка: од свештеника и пароха до обичних људи и српске заједнице. Свуда смо били лепо примљени, указана нам је сва помоћ коју смо тражили, јер реализација оваковог пројекта није једноставна, посебно када се ради о уметничким фотографијама. Такође и временске прилике су нам ишле на руку. Задовољни смо и презадовољни квалитетом остварених снимака. Након ових десетак дана, проведених на терену, убеђен сам да ће планирана изложба, на све оне који је буду видели, а посебно Србе, па и припаднике других народа, у Србији и расејању оставити снажан утисак. Многи, ако не већина, од будућих и потенцијалних посетилаца ове изложбе, у то сам убеђен, мало знају о духовном благу Срба на овим просторима. Такође, ова изложба може имати и васпитно образовни карактер, јер ће Срби, ван ових простора, много тога сазнати о црквеном сликарству, о архитектури, о фреокама и иконама који красе овадашње свете храмове и манастире.

Обишли сте око четрдесетак цркава и манастира у Горњем Банату, Поморишју, и свакако сте снимили и оне храмове који нису у најбољем стању, које је нагризао зуб времена. Да ли ћете их приказати на изложби и у каталогу онакве какви јесу?

Упоредо са уметничким карактером ови снимци имају и документарни карактер. Према томе фотографије ће илустровати оно што је стварно у овом

тренутку. Може то бити, у неку руку, и од користи и подстаћи Србе из матице и расејања да помогну обнову тих цркава и манастира.

Када се родила идеја да направите изложбу са духовним благом Срба у Румунији?

Прошле године, када сам радио снимке у Сентандреји, у Мађарској, где, такође, постоје изузетно вредни споменици културе и духовности тамошњих Срба. На моју срећу овде

**E-mail: stanko@skostic.com
www.skostic.com/rumunija**

ми је домаћин био Његово преосвештенство, владика Лукијан. Он ми је предложио да начиним изложбу и каталог српских културних и духовних споменика у Румунији. Онда сам контактирао господина Мићу Јовановића, који ме је упутио у оно што је вредно у Румунији, шта вреди снимити и забележити. Такође, професор Јовановић ме је поддржао да остварим овај пројекат. Одлучили смо да посао обавимо у марту и првих дана априла, када вегетација још мирује, а нема снега, јер се тада могу начинити најупечатљивији снимци.

Када се ради о једној изложби, монографији, односно албуму или каталогу, претпостављам да је врло битно да аутор одабере најзанимљивије и најзначајније детаље који ће оставити снажан утисак на посетиоца изложбе или читаоца.

Када будемо имали сав материјал припремљен, а радћ се о око хиљаду и пар стотина снимака, онда ћемо се одлучити који ће снимци бити на изложби и у каталогу, поштујући свеопште познате критеријуме за овакве прилике. У овом тренутку могу рећи да ће сваком објекту - цркви или манастиру - бити уступљен простор од 2 до 3 странице у каталогу. Ту би се нашао, у првом реду, снимак спољашњег изгледа храма или манастира, неки архитектонски детаљи, затим снимци у ентеријеру, као иконостас, двери, вредне иконе, изузетни детаљи и слично. Сваки снимак ће бити попраћен одговарајућим текстом, објашњењем, а то ће урадити професор Јовановић.

Од када се бавите фотографијом?

Фотографијом се бавим још од основне школе, али се уметничком фотографијом и организовањем изложби бавим већ пет година. Члан сам Удружења ликовних уметника Србије и фотографијом се бавим професионално као самостални уметник. Имао сам неколико тематских изложби као "Стара Србија кроз старе занате", "Обичаји у источној Србији" и друге. Све су то моје идеје које сам реализовао уз штампани и промотивни материјал као албуми, разгледнице и слично.

Што се тиче фотографија српских цркава и манастира у Румунији добро је да ваши читаоци знају да ће оне бити и на мом "сајту" и свако ће моћи да их погледа, ако није у могућности да купи албум или погледа изложбу када се буде догодила. Мој "сајт" је на Интернету www.skostic.com, преко Румуније. Такође, они који су заинтересовани могу, такође, путем "сајта" да изнесу неке своје предлоге или идеје у вези са оним што би било вредно фотографисати и урадити фотоизложбу.

Поред фотографија пишем и репортаже за ревије и часописе и то ми чини задовољство, јер могу пренети читаоцу, осим снимка, нека лична запажања, занимљивости, документарне чињенице итд.

Србољуб Мишковић